

ارائه مدل محله محور در توسعه پایدار شهری با تأکید بر محله های فرسوده

(محله چرم سازی همدان)

کیانوش ذاکر حقیقی*، فرزاد بهرامی وحدت

۱- استادیار گروه شهرسازی دانشگاه آزاد اسلامی همدان

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری emdadi_farzadbahramivahdat^{۱۸}@gmail.com

چکیده

در این تحقیق بر اساس استراتژی توسعه شهری^۱ (CDS) شاخص های مورد نظر شناسایی و استخراج شده است. استراتژی توسعه شهری در اصل یک فرآیند برنامه ریزی استراتژیک مشارکتی است که برای کمک به شهرها در به عهده گرفتن نقش و وظیفه خود در تولید یا خدمت رسانی و برقراری ارتباط بین خروجی ها در جهت تصمیم گیری برای بهبود موقعیت رقابتی شهر بوجود آمده است. برای ارزیابی مدل طراحی شده از نرم افزار لیزرل ۸.۵ استفاده گردید که بر این اساس از شاخص های X_2 به درجه آزادی، شاخص برازندگی (GFI)، شاخص تعدیل برازندگی (AGFI)، میانگین مجذور پس مانده ها (RMR)، شاخص نرم شده برازندگی (NFI)، شاخص نرم نشده برازندگی (NNFI)، شاخص برازندگی فزاینده (IFI)، شاخص برازندگی تطبیقی (CFI) و شاخص بسیار مهم ریشه دوم برآورد واریانس خطای تقریب (RMSEA) استفاده شده است. مدل یک بین متغیرهای مؤلفه کاهش فقر شهری، مؤلفه بهبود کیفیت و کمیت زیرساخت های اجتماعی، مؤلفه مدیریت و اداره شهری، مؤلفه خدمات شهری (آب، برق، فاضلاب و مدیریت زباله ها) و مؤلفه محیط زیست انجام شد. مدل یک بین متغیرهای حمل و نقل شهری و مسکن و شهرسازی انجام شده است. نتایج نشان داد همه متغیرها متغیرها همبستگی بالایی را با سازه مربوط به خود نشان می دهند. فقط متغیر (U۴) مدیریت ضایعات محلی جامد و مایع (۰/۳۸) در مقایسه با سایر متغیرها از همبستگی پایین تری با برنامه ریزی شهری محله محور برخوردار است. متغیر پیاده سازی برنامه های کاهش فقر (P۲) دارای بار عاملی (۰/۸۴) است که نشان می دهد ۷۱ درصد واریانس مشترک برآورد شده $(0.84)^2 = 0.71$ در این متغیر از سوی عامل کاهش فقر شهری تعیین می شود. بررسی معنی داری آنها با توجه به خروجی نرم افزار نشان می دهد که بارهای عاملی به دست آمده در خصوص تمام متغیرهای آشکار در سطح ۰/۰۵ معنی دار هستند و همانگونه که در دیاگرام شکل ۲ نشان داده شده، مقدار t همه بارهای عاملی از ۱/۹۶ بزرگتر هستند.

واژه های کلیدی: محله محور، توسعه پایدار، استراتژی، مدل، همدان.

۱- مقدمه

رشد سریع جمعیت، مقدمه رشد و توسعه گسترده شهری را فراهم آورده و تغییرات وسیعی نیز از مقیاس محلی تا جهانی در کاربری زمین ایجاد نموده است؛ به گونه ای که می توان گفت، جمعیت شهرها افزایش یافته ولی خدماتی که پاسخگوی نیازهای مختلف آنها باشد، به گونه ای مناسب، فراهم نشده است (Sohe Rana, ۲۰۰۹: ۳۲۱). اصطلاح توسعه پایدار به عنوان پارادیم غالب در الگوهای برنامه ریزی اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی مطرح می شود. اصلی ترین هدف جامعه پایدار، توجه به توسعه کیفی زندگی شهروندان است تا از آن طریق بتوان زمینه رشد و دستیابی به اهداف پایداری را در شهرها به وجود آورد. رویکرد محله گرایی به عنوان روش دارویی برای مقابله با گسست کالبدی شهرها و افت کیفیت اجتماعی محیط های شهری معاصر مطرح شده است در بافت های یکنواخت و خالی از هویت و تمایزات مکانی شکل گرفته است (دینانی، ۱۳۸۹: ۲۱). بدون تردید محله به عنوان یکی از عرصه های فضاهای شهری قابلیت تولید بستر مناسب جهت شکل گیری تعاملات اجتماعی را دارا می باشد. محله تبلور کالبدی اجتماع و مرزهای آن تبلور حریم ها و قلمروهاست، توجه به بعد اجتماعی محله، قلمروهای اجتماعی

^۱ . City Development Strategy